

**แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2**
**Guidelines to Develop Quality of Education Through Professional Learning
Community in Schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary
Educational Service Area Office 2**

สุรินทร์ กิจเฉลา¹ พรเทพ รุ่งแผน²
Surin Kijchaloa, Pornthep Rupan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน และ 2. ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน โดยการศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 112 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วยรายการปฏิบัติ รวมทั้งสิ้น 64 รายการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียน จำนวน 25 รายการ มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 20 รายการ และมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 19 รายการ โดยรายการปฏิบัติในแต่ละด้าน ประกอบด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดนโยบาย การ

Received: 2021-02-08 Revised: 2021-03-21 Accepted: 2021-03-23

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Master of Educational Administration Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: 75977018@aru.ac.th

² สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

วางแผน การดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติ การสะท้อนผล การตรวจสอบ กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผล และการปรับปรุงและพัฒนา และ 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ทุกรายการปฏิบัติมีผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ที่ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาคุณภาพการศึกษา; กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

This research was aimed to 1. develop guidelines for quality of education through Professional Learning Community in schools, and 2. evaluate the suitability, feasibility, and usefulness of guidelines to develop the quality of education in schools. It was conducted by studying documents Content validity was verified by the experts. Suitability, feasibility, and usefulness of guidelines to develop the quality of education in schools were assessed by the Professional Learning Community process. A sample group consisted of 112 school administrators working at schools under the supervision of Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 2. Statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, and T-Test. Findings revealed that 1) guidelines to develop quality of education consisted of 64 items based on 3 standards, which included 25 items on quality of learners, 20 items on administration process and management, and 19 items on student learning center process. Each aspect consisted of 6 stages in professional learning community, they were policy, planning, putting the process of professional learning community into practice, reflection, inspection, monitoring, follow-up, evaluation, and improvement and development. Every item of the guideline to develop quality of education in schools showed the results of evaluation in suitability, feasibility, and usefulness higher than the set mean of 3.50 at a statistical significant level of .05.

Keywords: Educational quality development; Professional learning community

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการหรือแนวทางในการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนหรือแนวทางที่เหมาะสม (ชาญณรงค์ พร รุ่งโรจน์, 2558) โดยมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3

มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ซึ่งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นนวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการพัฒนาศักยภาพผู้สอนและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2562) โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและ ร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และ นักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน สู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จ หรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน (วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง, 2557) ดังนั้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้ โดยผลดีต่อครูผู้สอน พบว่า ลดความรู้สึกลดเดี้ยวงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกรักผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น และผลดีต่อผู้เรียน พบว่า สามารถลดอัตราการตกชั้นและจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียนลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด โดยสถานศึกษาต้องนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในฐานะที่เป็นหน่วยงานในสังกัดที่มีภารกิจหลักในการดำเนินงานจัดส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของนโยบายให้สำเร็จลุล่วงและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษายังพบปัญหาบางประการโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ เมื่อพิจารณาจากคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ในปีการศึกษา 2561 ทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีนักเรียนที่มีผลการทดสอบมากกว่าร้อยละ 50 จำนวนไม่ถึงครึ่งของจำนวนนักเรียนที่เข้าสอบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2561) จากคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ได้มาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างเร่งด่วน รวมไปถึงด้านกระบวนการบริหารและการจัดการที่ทุกมาตรฐานล้วนมุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้ โดยผลดีต่อครูผู้สอน และโรงเรียนได้ จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์สามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติได้จริง เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามบริบทของแต่ละโรงเรียนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาทางการศึกษา มีประสบการณ์ทำงานทางการบริหารในหน่วยงานทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี และเคยเข้ารับการอบรมโครงการ PLC

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความถูกต้องตามหลักวิชาของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน จำนวน 25 รายการปฏิบัติ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 20 รายการปฏิบัติ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 19 รายการปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญที่เลือกไว้ และดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยการส่งด้วยตนเอง โดยได้ดำเนินการระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 ได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา และหลักวิชาของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ด้วยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป (ผ่องอำไพ เสนาะแสง, 2561) ซึ่งค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 แสดงว่า รายการปฏิบัติทุกรายการมีความตรงเชิงเนื้อหาและโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 158 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563 : ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 112 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery method)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน จำนวน 25 รายการปฏิบัติ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 20 รายการปฏิบัติ และ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 19 รายการปฏิบัติ รวม 64 รายการปฏิบัติ ที่มีค่าความเชื่อมั่นด้านความเหมาะสมเท่ากับ 0.99 ด้านความเป็นไปได้เท่ากับ 0.99 และด้านความเป็นประโยชน์เท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนกันยายน-พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ซึ่งได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 114 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) กำหนดเกณฑ์การยอมรับความเป็นไป

ได้ไว้ที่ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ขึ้นไป โดยใช้สถิติทดสอบ One sample t-test ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สุภมาศ อังศุโชติ และชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2557)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. การสร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นการกำหนดนโยบาย ขั้นการวางแผน ขั้นการดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติ ขั้นการสะท้อนผล ขั้นการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผล และขั้นการปรับปรุงและพัฒนา รวมรายการปฏิบัติทั้งสิ้น 64 รายการ ดังนี้

ด้านที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน จำนวน 25 รายการ ประกอบด้วย 1) ขั้นกำหนดนโยบาย ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 4 รายการ 2) ขั้นการวางแผน ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 7 รายการ 3) ขั้นการดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 7 รายการ 4) ขั้นการสะท้อนผล ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 2 รายการ 5) ขั้นการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผล ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 3 รายการ และ 6) ขั้นการปรับปรุงและพัฒนา ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 2 รายการ

ด้านที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 20 รายการ ประกอบด้วย 1) ขั้นกำหนดนโยบาย ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 4 รายการ 2) ขั้นการวางแผน ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 4 รายการ 3) ขั้นการดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 5 รายการ 4) ขั้นการสะท้อนผล ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 2 รายการ 5) ขั้นการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผล ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 3 รายการ และ 6) ขั้นการปรับปรุงและพัฒนา ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 2 รายการ

ด้านที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 19 รายการ ประกอบด้วย 1) ขั้นกำหนดนโยบาย ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 4 รายการ 2) ขั้นการวางแผน ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 3 รายการ 3) ขั้นการดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 4 รายการ 4) ขั้นการสะท้อนผล ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 3 รายการ 5) ขั้นการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม นิเทศ และ

ประเมินผล ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 3 รายการ และ 6) ขั้นการปรับปรุงและพัฒนา ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 2 รายการ

สรุปได้ว่า รายการปฏิบัติทั้งสิ้น 64 รายการ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 แสดงว่า รายการปฏิบัติทุกรายการมีความตรงเชิงเนื้อหาและโครงสร้าง

2. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สรุปได้ว่า

2.1 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} > 3.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} > 3.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

2.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน มีค่าเฉลี่ยความเป็นประโยชน์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} > 3.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านคุณภาพของผู้เรียน โดยรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้ประเมินแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตระหนักถึงความสำคัญของการนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC: Professional learning community) สู่หน่วยงานทางการศึกษา ทั้งระดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จนถึงโรงเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมโครงการนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้ประเมินจึงมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้ประเมินจึงมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของผู้เรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง และมีความเป็นประโยชน์กับโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ เหลื่อน้อย (2561) เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า โดยรวมรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารโรงเรียน เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สามารถนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาได้ ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักเรียนศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม สู่การเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้ประเมินมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารโรงเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง และมีความเป็นประโยชน์กับโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศักดิ์ มุ่งชู (2560) เรื่อง แนวทางการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4 พบว่า แนวทางการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

เป็นไปได้ และควมมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมและมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้เกิดการร่วมมือ รวมพลังของทุกฝ่ายในการพัฒนาการเรียนการสอนสู่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังมีผลดีต่อผู้เรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ที่รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยใช้คำถามว่าโรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไป ที่ไม่มีชุมชนแห่งวิชาชีพ พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งผลต่อผู้เรียน กล่าวคือ สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้นและจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียนลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับโรงเรียน แบบเก่า สุดท้าย คือ มีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันและลดลงชัดเจน จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้ประเมินมีความคิดเห็นว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง และมีความเป็นประโยชน์กับโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรดำเนินงานตามแผนพัฒนาตามตัวชี้วัดด้านคุณภาพผู้เรียนด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ร่วมกันวางไว้ จัดกลุ่มครูที่มีปัญหา/ความต้องการเดียวกัน เช่น ครูกลุ่มสาระเดียวกัน ครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกัน ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาตามตัวชี้วัดด้านคุณภาพผู้เรียนด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรดำเนินงานกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามตัวชี้วัดด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารโรงเรียน ตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ พัฒนาห้องประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระด้านวัสดุและอุปกรณ์ ICT จัดหาหนังสือ สื่อ การเรียน และสื่อดิจิทัลวัสดุสื่อ คอมพิวเตอร์ ที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

1.3 ครูผู้สอนควรนำแผนที่ปรับปรุงพัฒนา ร่วมกับครูเพื่อนร่วมรู้แล้ว มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจูงใจ กล่าวชม และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2558). *ก้าวข้ามขีดจำกัดสู่สหัสวรรษแห่งคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ผ่องอำไพ เสนแสง. (2560). *การหาคุณภาพเครื่องมือ*. สืบค้น 12 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.norththonburi.com/>.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*. 12 (2), 123-134.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2562). *การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา*. สืบค้น 2 กรกฎาคม 2563, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=1402.
- สุภมาส อังศุโชติ และชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2557). *การวิจัยการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อดิศักดิ์ มุ่งชู. (2560). *แนวทางการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4*. กรุงเทพฯ: สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). *รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determination sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*. 30 (3), 607-610.